

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:1969

av Josef Fransson och Martin Kinnunen (SD)

Förbud mot kvicksilverlampor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ett totalförbud mot kvicksilverlampor.

Motivering

I kommissionens förordning 244/2009 om genomförande av EU-parlamentets och rådets direktiv 2005/32/EG när det gäller ekodesignkrav för rundstrålande lampor för hushållsbruk stadgas om successiv utfasning av vanliga glödlampor och sedan 2012 får de inte längre tillverkas. En typ av lampa som är tänkt att delvis ersätta den traditionella glödlampan är lågenergilampan eller energisparlampan som den även kallas.

Sedan 2010 är det krav på att lågenergilamporna märks med hur många milligram kvicksilver de innehåller. En enskild lågenergilampa innehåller mellan 1 och 5 mg kvicksilver. Från september 2013 får de giftigaste lamporna inte längre säljas.

Kvicksilver är ett mycket giftigt grundämne som ger skador på både nerver och organ. I Sverige är huvudregeln att kvicksilver är förbjudet och för att en viss typ av produkt skall få säljas på den svenska marknaden krävs att den finns upptagen på en lista med undantag. Sådana undantag finns både på nationell nivå och på EU-nivå. En sådan typ av produkt är lågenergilampan.

Kemikalieinspektionen rekommenderar att du skall vädra ett rum i minst 30 minuter om en varm lågenergilampa krossats. Det är dock rimligt att tro att många små barn kommer att utsättas för kvicksilvergaser när de slår lampor i golvet.

Lågenergilampor ska källsorteras och lämnas till en bemannad kommunal återvinningsstation. I en sammanfattning av EU-kommissionens rapport från 2008 framgår det dock att kvicksilver från ljuskällor är den grupp av kvicksilverhaltiga

produkter som har lägst procentuell återvinningsgrad, bara 11 %. Detta innebär att mycket kvicksilver hamnar någon annanstans än där den ska vara.

Argumentationen inom EU till försvar för de lampor som innehåller kvicksilver är att det totala kvicksilverutsläppet kommer bli lägre då dessa lampor drar mindre energi och därmed kommer det eldas med mindre kol för el-produktion. Koleldade kraftverk anses nämligen vara en av de stora bidragarna till att kvicksilver släpps ut. Detta finns att läsa dels på Energimyndighetens hemsida och dels i kommissionens följedokument till direktiv 2005/32. Allt detta låter gott och fint, men då glömmar man att i Sverige får detta mindre betydelse då energikällorna nästan uteslutande utgörs av kärn- och vattenkraft. Utöver detta tillkommer aspekten att många av de lågenergilampor som säljs på den svenska marknaden tillverkas i Kina och där har handlingar från kinesiska hälsoministeriet visat att kvicksilverförgiftning är ett växande problem för de många arbetare som jobbar i lampfabrikerna, detta då man manuellt tillför kvicksilvret till produkterna. Anläggningarna spänner från högteknologiska toppmoderna anläggningar till verkstadsliknande låglönefabriker. Kraven på säkerhet och giftfri miljö pendlar naturligtvis däremellan. I en fabrik var 68 av 72 arbetare så kvicksilverförgiftade att de behövde akut sjukvård. I en annan fabrik i centrala Kina hade 121 av 123 anställda förhöjd dos kvicksilver i sina kroppar. En person hade 150 gånger den acceptabla nivån kvicksilver i kroppen.

Vi sitter således med lysande giftkapslar i våra hem. Giftkapslar som dessutom tillverkas av människor som blir sjuka av dem. Allt för att politikerna på EU-nivå ska kunna påvisa miljövinster.

Ett alternativ till kvicksilverlamporna är de kvicksilverfria LED-lamporna som blivit så effektiva och billiga att de blivit ett konkurrenskraftigt alternativ. Vi vill gå längre än att bara fasa ut de giftigaste lamporna som har de högsta halterna kvicksilver. Istället vill vi införa ett totalförbud för energisparlampor som innehåller kvicksilver. Detta bör ges regeringen till känna.

Josef Fransson (SD)

Martin Kinnunen (SD)